

Ondernemers tegen wil en dank?

tekst: Anita Verheggen fotografie: Minke Faber

Door de sluipmoord op het gesubsidieerde muziekonderwijs raken steeds meer docenten hun vaste baan aan de muziekschool kwijt. Een groot deel van hen wordt ZZP-er. Met wisselend succes.

De afgelopen 10 jaar hebben de bezuinigingen op het gesubsidieerde muziekonderwijs talloze muziekscholen de kop gekost. Ze werden opgeheven, geprivatiseerd of moesten hun activiteiten in zeer afgeslankte vorm voortzetten. Van de gedupeerde muziekdocenten kiest een toenemend aantal ervoor om als ZZP-er verder te gaan. Vaak nemen ze de leerlingen uit de muziekschool die zojuist is opgeheven mee. “Docenten hebben hun liefde voor het lesgeven aan leerlingen gemeen”, vertelt Ntb-jurist Mark Gerrits. “Ze hebben het over ‘mijn leerlingen’ en storten zich in het ZZP-avontuur zonder de gevolgen daarvan te overzien. Want als ZZP-er moet je ook een leslokaal, lesrooster, factuuradministratie en een BTW-boekhouding regelen. Ze brengen de leerlingen hetzelfde tarief in rekening als de muziekschool deed, maar vergeten dat die gesubsidieerd was. Het is onmogelijk om rond te komen van dat oude tarief, maar de markt is niet bereid om meer voor muzieklessen te betalen. Bovendien is er een moordende concurrentie van collega’s

die door diezelfde opgeheven muziekschool op straat zijn gezet.” Volgens Gerrits worden veel muziekdocenten zo ‘ondernemers tegen wil en dank’. De Ntb-jurist begeleidt leden die de switch van het werknemerschap naar het ondernemerschap willen maken. Dat is geen overbodige luxe want de overgang naar het zelfstandig ondernemerschap heeft grote gevolgen voor de rechtspositie van de docent die als werknemer aan een muziekschool verbonden was. “Muziekdocenten hebben een WW-recht opgebouwd. Wanneer je ZZP-er wordt, stopt je uitkering. Als je van het UWV toestemming hebt om een privé-lespraktijk te starten met behoud van uitkering kun je begeleiding krijgen van een z.g. werkcoach maar die hebben meestal geen idee van de mores in de sector.” Ook pensioenopbouw wordt een moeizaam proces. “In je loondienstverband met de muziek-

school heb je als docent een pensioen opgebouwd. Als ZZP-er moet je voor je eigen pensioenopbouw zorgen. Dat is een knelpunt want geld is altijd een struikelblok.”

Al de bijkomende kosten moeten worden verdisconteerd in het tarief dat een docent aan zijn leerling in rekening brengt. Gerrits besteedt dan ook extra aandacht aan dit aspect van het ondernemerschap. “Veel muziekdocenten zijn niet gewend om een kostprijscalculatie te maken. Bij de muziekschool is de verhouding tussen subsidies en inkomsten uit les gelden vaak 2/3 -1/3. Bovendien ken ik geen enkele docent die een fulltime-baan heeft in het muziekonderwijs. Daar moet je allemaal rekening mee houden als je je lesgeldtarief bepaalt. En omdat docenten zo intensief bezig zijn met de inhoud van het vak hebben ze geen idee hoe je leerlingen moet

“Je bent aan alle kanten je geld bij elkaar aan het sprokkelen, binnen welke vorm dan ook”

CV Ankie Jansen
Geboren 1962 in Delfzijl

- 1984 - 1990** studie zangeres aan het conservatorium van Rotterdam.
- 1988 - heden** cultureel adviseur/eigenaar adviesbureau anQínea.
- 2010 - heden** directeur van Stichting MK24.
- 1988 - 2007** zangeres en zakelijk leider Fuse Fun Factory.
- 2007 - 2009** directeur Muziekschool Lansingerland.
- 1988 - heden** zangpedagoge bij verschillende instanties.
- 2010 - heden** zangeres, songwriter en zakelijk leider band 'anQínea'.

Website: www.anqinea.nl

CV Serge Dusault
Geboren 1986 in Rotterdam

- 2008** afgestudeerd
Toetsen aan Codarts
Hogeschool voor de
Kunsten, Rotter-
dam Popacademie,
Diploma Bachelor of
Music.
- 2005 - heden** docent keyboard en
workshopbegelei-
der aan verschillen-
de muziekscholen.
- 2009 - heden** zelfstandig onder-
nemer met eigen
lespraktijk.
- 2005 - heden** toetsenist van rock-
band 'De Juf'.
- 2007 - heden** productie en com-
positieduo 'SED'.
- 2009 - heden** toetsenist/compo-
nist band 'Doryz'.
- 2010 - heden** toetsenist/compo-
nist band 'anQinea'.
- 2011 - heden** toetsenist/producer
band 'Collin Hoeve'.

Website: www.sergedusault.nl

"Ik kan twee keer per jaar ziek zijn"

werven en marketing en PR moet bedrijven. Wat maakt mij uniek? Hoe onderhoud ik mijn werkrelaties? Hoe zorg ik ervoor dat anderen mij wat willen gunnen? Het gevolg is dat er teveel op prijs wordt geconcentreerd waardoor een zelfstandige docent zijn financiën niet op orde krijgt." Advies over dergelijke zaken haal je als ZZP-er niet bij een rechtsbijstandsverzekering vindt Gerrits. "Je hoort niet hoe je de zaken moet aanpakken om problemen te voorkomen. Terwijl het juist belangrijk is om advies in te winnen als je ZZP-er wilt worden. Jezelf goed laten adviseren is altijd beter dan voor je te laten procederen."

Sprokkelen

Zangeres Ankie Jansen (49) werkte 8 jaar als zangdocente aan een muziekschool in Zuid-Holland. De school ontving subsidie van de gemeente maar Jansen heeft er altijd als ZZP-er binnen een maatschap gewerkt. Daarnaast was zij zangeres van Fuse Fun Factory, een uiterst succesvolle band in het evenementencircuit. Jansen heeft in haar praktijk altijd te maken gehad met een opeenstapeling van verschillende rechtsposities. "Met Fuse Fun Factory was ik in fictieve loondienst (de band liet zijn optredens verlonen door een verloningsbureau, red.). Daarom had ik wel een opbouw van WW-rechten. Maar het lesgeven heb ik altijd als maat binnen een maatschap en als ZZP-er gedaan." Doordat de directeur van de muziekschool de zaken had laten versloffen dreigde er een faillissement. Samen met een aantal collega's heeft Jansen er voor gezorgd dat de school werd gered. Zij was aanvoerder van een crisisteam dat de puinhopen van het voormalige bestuur moest ruimen en een nieuw leerlingenbestand moest opbouwen.

Het nieuwe bestuur benoemde Jansen vervolgens als directeur. "De school bleef een maatschap en het schoolbestuur functioneerde in stichtingsverband, maar ik heb het directeurschap op basis van detachering gedaan. Ik heb me door mijn eigen bedrijf laten detacheren aan de stichting en een verloningsbureau ingeschakeld om me voor dat deel te laten verlonen. Binnen de maatschap vervulde ik mijn zangpraktijk. Daar ging een factuur naar toe." Dergelijke duizelingwekkende constructies schrikken Jansen al lang niet meer af. "Vanuit mijn muziekpraktijk loop ik tegen zoveel verschillende rechtsvormen aan: van een maatschap naar een eigen bedrijf, van hier en daar een dienstbetrekking naar freelance-contracten voor optredens die je soms wel en soms niet laat verlonen. Voor veel mensen is dat allemaal niet meer te doorgronden. Je bent aan alle kanten je geld bij elkaar aan het sprokkelen binnen welke vorm dan ook." Ondanks eerdere toezeggingen besloot de gemeente waar Jansens' muziekschool gevestigd was om de subsidie aan de school stop te zetten. Zij en haar collega's besloten vervolgens om de muziekschool op te heffen. De sluiting was een bittere pil. "Daarna ben ik me een paar maanden gaan heroriënteren: waar kan ik een

nieuwe lespraktijk opbouwen? Wat ga ik doen? De evenementenmarkt is nogal ingestort, dus een band zoals Fuse Fun Factory opstarten biedt geen soelaas. Uiteindelijk ben ik met de werkervaring die ik had, gaan solliciteren in de culturele sector als leidinggevende. Ik ben nu voor 28 uur per week directeur van creativiteitscentrum MK 24. Daar ben ik in dienst. Daarnaast loopt mijn eigen bedrijf AnQínea door. Daar besteed ik nog eens 24 uur per week aan." Jansen heeft verschillende activiteiten in haar bedrijf ondergebracht. Ze adviseert (aspirant-)ZZP-ers over de opzet van hun beroepspraktijk maar geeft ook privé-zangles en treedt op met verschillende bands. Binnenkort vertrekt ze naar Thailand voor een reeks (showcase)optredens als soliste met een Thaise band. Ze hoopt er nuttige contacten op te doen zodat er meer optredens in Azië uit voortvloeien. Het bedrijf staat op de rails en Jansen heeft zich van het begin af aan goed gerealiseerd welke consequenties het ZZP-erschap met zich meebrengt. "Ik heb er verstandig aan gedaan om lid te worden van de Ntb en me goed te laten adviseren. Je moet geen schroom hebben om de dingen waar je geen verstand van hebt uit te besteden. Zo had ik ook al heel vroeg een fiscalist. Ik ben ter zake kundig als het gaat om harmonieën en anderen zijn dat op hun gebied. De meeste musici zijn te eenzijdig opgeleid en weten dus te weinig over de zakelijke

Top 3 van veel voorkomende beren op de weg

1. Onbekendheid met het feit dat je als ZZP-er zelf het risico draagt voor werkloosheid, ziekte, arbeidsongeschiktheid, een ouderdomspensioen en wettelijke bedrijfsaansprakelijkheid.
2. Onbekendheid met prijsbepaling en tariefstelling. Wat ben ik waard in de markt? Wat is de waarde van mijn dienst?
3. Onbekendheid met relatiebeheer. Nonchalance in de omgang met klanten. Gebrek aan heldere, zakelijke afspraken met de klant.

CV Dinie Goedhart
Geboren 1947 in Dordrecht

- 1988** afgestudeerd aan het toenmalig conservatorium Leeuwarden.
- 1990 - 2004** ensemble Flauto Nuovo
- 1990 - heden** instituut Flauto Nuovo.
- 2011 - heden** directeur Topopleiding Flauto Nuovo.
- 1996 - 2011** docent en afdelingshoofd AMV/Blokfluit muziekschool De Wâldsang, Buitenpost.
- 1990 - 2007** dirigent It Orkest (55 spelers).
- 1990 - heden** diverse prijzen voor leerlingen op het Pr. Christina Concours en Stichting Jong Muziektalent.
- 2009** Koninklijke onderscheiding.

kant. Daar kun je in groeien maar dan moet je investeren in mensen met kennis van zaken.” Jansen is blij met de hulp die ze van de Ntb heeft gekregen tijdens de verschillende stadia in haar carrière. “Van een bond zou je verwachten dat ze zich alleen hard maken voor mensen die een dienstverband hebben maar ik merkte dat ik allerlei praktische vragen kon neerleggen over contracten, rechtsvormen, fiscale aspecten die speciaal opgaan voor musici en over de doorstart van de muziekschool. De bond gaat heel goed mee in de verandertrajecten die er nu zijn om ervoor te zorgen dat ze mensen die voor de keuze staan om ZZP-er te worden goed kunnen adviseren.” Jansen heeft er bewust niet voor gekozen om haar bondslidmaatschap in te ruilen voor een rechtsbijstandsverzekering. “Ik vind dat wij ons als musici moeten verenigen omdat dit de enige manier is waarop we een vuist kunnen maken. En de expertise over ons vak is bij de gemiddelde rechtsbijstandverzekering niet aanwezig.” Zij vat haar bestaan als ZZP-er puntig samen. “Het is geen eenvoudig bestaan en je moet het voor jezelf heel goed organiseren. Maar wees er niet te bang voor, het is ook leuk om met zoveel verschillende dingen bezig te zijn.”

Baldadige apies

Toen toetsenist Serge Dusault (24) zijn muziekcarrière begon koos hij er vrijwel direct voor om ZZP-er te worden. Hij is in eerste instantie uitvoerend musicus en speelt in 5 bands. “Een aantal bands kost alleen maar geld”, vertelt Dusault. “Mijn coverband (tevens eigenwerkband) ‘De Juf’ (een VOF) levert af en toe geld op, maar daar kan ik niet van leven.” Naast zijn praktijk als uitvoerend musicus startte Dusault een lespraktijk die inmiddels

Wat doet de Ntb om deze groep ZZP-ers te ondersteunen?

Bij individuele en collectieve lespraktijk:

- 1. Assistentie bij: het opstellen van een lesovereenkomst en leveringsvoorwaarden op maat; een kostprijs- en uurloonberekening en het vaststellen van lestarieven; incasso van achterstallige leselden.**
- 2. Begeleiding en advies over: de rechtsvorm die het beste past bij uw bedrijf, belastingen, ouderdomspensioen en het opzetten van een (leerlingen-) administratie en (BTW-) boekhouding.**
- 3. Advies over het samenstellen van een aantrekkelijk verzekeringspakket: aansprakelijkheidsverzekering, ziektekostenverzekering, instrumentenverzekering en arbeidsongeschiktheidsverzekering.**

zijn hoofdbron van inkomsten is. Hij is trots op zijn kostwinnerschap. “Ik woon samen met mijn vriendin die nog maar net is afgestudeerd. En meestal hoor je juist dat de muzikant in de relatie onderhouden wordt door z’n vriendin die een ‘normale’ baan heeft.” Ook Dusault werd geconfronteerd met een opheffing van de muziekschool waar hij als ZZP-er werkzaam was. Hij had er 35 leerlingen en wilde daarmee verder. “Met behulp van de Ntb heb ik de leveringsvoorwaarden en inschrijfformulieren voor mijn privé-lespraktijk opgesteld zodat je daar vastigheid uit kunt halen: ik word niet per les betaald maar leerlingen betalen vooruit. Zo kon ik mijn eigen praktijk zo netjes mogelijk opzetten.” Dusault had het weliswaar naar z’n zin bij de gesubsidieerde muziekschool, maar geeft de voorkeur aan een privé-lespraktijk. “Ik vind het fijn om m’n eigen boontjes te doppen en de band met mijn leerlingen is er op vooruit gegaan.” Dat komt mede door de aanpak die hij voor zijn privé-lespraktijk heeft gekozen. Dusault geeft les bij de leerlingen aan huis. De meeste van hen komen van de opgedoekte muziekschool. “Voor die leerlingen werd het duurder omdat

de subsidie eraf is. De mensen met het meeste geld zijn uiteindelijk overgebleven. Dat waren er 23. Ik vond het heel moeilijk om een gangbaar tarief te berekenen waarmee je jezelf niet uit de markt prijst maar dat ook weer niet te laag is. Daar heeft de Ntb me bij geholpen.”

De leerlingen vinden de lessen in eigen huis prettiger dan dat ze naar de muziekschool moeten. Maar ook Dusault ziet het als een luxe. “Ik heb elk uur een andere omgeving en krijg overal wat te drinken en een koekje. Ik zie ook de ouders van de leerlingen en de band met hen is beter. Ik krijg er nog steeds leerlingen bij. Ik kan het iedereen aanraden.” Om de reistijden binnen de perken te houden geeft Dusault zijn leerlingen één keer per 2 weken 50 minuten les. In totaal geeft hij 12 uur per week privé-les en 6 uur les aan een muziekschool waar hij in loondienst is. Hij besteedt weinig tijd aan voorbereidingen. “Mijn methode is zo min mogelijk methode. De lol staat voorop. Ik heb een koffer vol boeken en popliedjes en vraag aan mijn leerlingen wat ze willen spelen. Sommige leerlingen willen naar het conservatorium en die pak ik dan ook harder aan. Met hen besteed ik bijvoorbeeld veel meer tijd aan theorie en techniek. Met jonge leerlingen werk ik wel eens uit een moderne keyboardmethode. Leerlingen vinden het heel leuk als ik zeg:

“Ik kan niet ineens de lesprijzen drastisch verhogen. Dat doe ik geleidelijk”

‘Dit liedje in het boek is niet leuk dus dat doen we lekker niet’. Ik kan me goed inleven in die baldadige apies.” Naast zijn lespraktijk componeert Dusault en besteedt hij veel tijd aan zijn bands. Met zijn band Sed maakt hij een combinatie van filmmuziek en dansbare muziek. De band is inmiddels getekend door een Amerikaans label. Maar Dusault begeleidt ook een singer/songwriter en speelt in een pop/jazz-band. Hij is zeven dagen per week met zijn muziekpraktijk in de weer en zou het liefst een dag per week minder les willen geven. Niet over alle aspecten van het ZZP-erschap is hij enthousiast. “Je bent echt zelf overal verantwoordelijk voor. Als mijn boekhouder iets fout zou doen, is dat heel vervelend. Alle risico’s zijn voor mij. Af en toe ben ik echt toe aan vakantie en ben ik bang voor ziekte. Ik kan wel twee keer per jaar ziek zijn maar als het drie keer is moet ik lessen gaan inhalen. Ik heb een keer een peesontsteking aan mijn duim gehad. Dat kwam door overbelasting. Eigenlijk moest ik een maand rust houden, maar dat kon niet. Ik heb toen al mijn optredens met een ingetapete duim gespeeld. Ik wil niet teveel stilstaan bij ziekte, maar ben wel op zoek naar een goede en betaalbare arbeidsongeschiktheidsverzekering.” Dusault maakt op cruciale momenten gebruik van de Ntb. “Ik laat de contracten van mijn bands screenen en vraag advies over mijn lespraktijk, maar ik heb ook mijn instrumentenverzekering via de bond. Ik zie de Ntb als een vangnet.”

Gewoon beginnen

Blokfluitiste Dinie Goedhart werkte jarenlang in loondienst bij muziekscholen in Alkmaar en Dordrecht. Totdat ze verhuisde naar Friesland waar ze geen betrekking op een muziekschool kon krijgen. “Ik vond het raar dat er geen baan voor me was en dacht: ‘Nou, dan moet ik het zelf maar gaan organiseren’. In 1990 heb ik mijn instituut

Flauto Nuovo opgericht. Ik had een website en een email-adres zonder dat ik wist wat het was en werd ZZP-er.” Uiteindelijk wilde muziekschool De Waldsang in Buitenpost haar wel als blokfluitdocent aanstellen als ze haar eigen instituut zou opdoeken. “Omdat ze mij geen volledige baan aan konden bieden ben ik bij Flauto Nuovo minder uren les gaan geven en heb ik 20 leerlingen meegenomen naar die muziekschool.” Tot 2011 was Goedhart er docent en afdelingshoofd AMV/Blokfluit. Na een burnout ging ze met vervroegd pensioen. “De Ntb heeft me geweldig geholpen bij de afwikkeling van mijn zaken bij de muziekschool. Maar toen alles eenmaal afgehandeld was begon ik weer nieuwe energie te krijgen. In de zomer van 2011 heb ik de draad van Flauto Nuovo weer opgepakt en ben ik begonnen met een topinstituut voor blokfluit.” Dat doet Goedhart samen met twee blokfluitcollega’s, onder wie een oud-leerling die na haar conservatoriumopleiding naar Friesland terugkwam om les te geven. “Ik had dit jaar wel 5 leerlingen die naar het conservatorium willen maar de toelatingseisen zijn zo hoog geworden dat je daar met een gewone leerling die te weinig oefent niet meer aan kunt voldoen. Daarom heb ik een aantal leerlingen bij elkaar gezet. Ze krijgen les van de allerbeste docenten en ze stimuleren elkaar. Ik krijg vooral uit de Randstad erg enthousiaste reacties over deze aanpak.” Goedhart schreef geen lesplan voordat ze aan het topinstituut begon. “Mijn benadering is dat ik gewoon begin en het beste uit elke leerling probeer te halen. Ik weet hoe ik een leerplan moet schrijven maar ga liever van de leerling uit. Wat heeft de leerling nodig? Ik wil er zijn voor mijn leerlingen maar ga niet voor ze op de knieën. Ik stel wel eisen. Hebben ze hun lesboek of cd niet meegenomen? Dat smoesje helpt niet want ik heb ze hier zelf ook liggen. Ik wil talent en muzikaliteit

naar boven halen. Soms zit dat onder een laagje (faal)angst en onzekerheid verstopt.” De leerlingen die de topopleiding volgen krijgen minimaal twee jaar 10 zaterdagen van 10 uur ’s ochtends tot 6 uur ’s avonds les van topdocenten als Daniël Bruggen, Erik Bosgraaf en Bert Honig. Ze krijgen solfège, werken aan hun techniek en leren voorspelen. Het is de bedoeling dat ze ten volle beseffen wat er nodig is om een conservatorium-opleiding te kunnen volgen. Momenteel heeft de topopleiding 8 leerlingen. Maar na een reclamecampagne hoopt Goedhart meer leerlingen te trekken. Daarnaast volgen nog 54 leerlingen de reguliere en samenspeellessen van Flauto Nuovo, waarvan sommige maar 1x per maand voor les komen. Dat brengt een inkomstenstroom op gang die wringt met de pensioenregeling van Goedhart. “Van mijn pensioenregeling mag ik veel te weinig bijverdienen maar dat zijn dingen waar ik me nu even niks van aantrek. Ik laat me er niet door tegenhouden. Ik ga het gewoon doen en dan moet ik maar wat terugbetalen. Ondertussen heb ik dan wel wat leuks gedaan.” Ook Goedhart worstelt met haar lestarieven. “Ik ben altijd hartstikke duur geweest vergeleken met de gesubsidieerde muziekscholen, maar nu daar de subsidie weggevallen is zijn zij veel duurder geworden en vinden ze mij te goedkoop. Maar ik kan niet ineens de zaak drastisch verhogen. Dat doe ik geleidelijk, ik zit nu bijna op het adviestarief van de Ntb. De bond heeft me ook advies gegeven over het aanvragen van subsidies en een keurmerk voor mijn opleiding.” De lessen vinden plaats in het huis van Goedhart waar zij de hele administratie van de opleiding bestiert, maar ook concerten organiseert. Voor advies belt ze haar bond. “Mensen hebben geen idee hoe handig het is om de Ntb achter de hand te hebben, ik zou het iedereen willen aanraden.”

(Met dank aan Mark Gerrits)